

Otec a syn

Matthias
a Sebastian Naeschke

Stolní hodiny „Tischuhr NT 8“ s velice tenkým perovníkem, který přesto zajišťuje osmidenní chod

V jihoněmeckém městečku Haigerloch působí rodinná firma Matthias Naeschke, kterou proslavila zejména jedinečná výroba flétnových hodin. Vedle nich však vyrábí i další klasické typy hodin, vše v nedostižné kvalitě.

Matthias

Naeschke se narodil roku 1943 ve Frankfurtu nad Odrou. Po vyučení pracoval jako hodinář nejen v Německu, ale i ve Švýcarsku a v Anglii a po dokončení studia techniky se věnoval návrhu a vývoji mechanických strojů pro různé značky. V roce 1984 se rozhodl založit vlastní hodinářskou firmu. Otevřel ji ve vlastním domě, který nese název Haus Rose a nachází se ve středověkém městečku Haigerloch na jih od Stuttgartu. V roce 1986 se pak stal jedním ze zakládajících členů AHCI (Akademie nezávislých hodinářských tvůrců), sdružující nezávislé tvůrčí hodináře z celého světa.

Flétny v hodinách

Kromě toho, že byl Matthias Naeschke hodinářem, byl také aktivním hudebníkem, zejména kostelním varhaníkem, a to rozhodlo i o jeho hodinářské orientaci. Obě tyto jeho profese se mu podařilo skloubit a jeho specializací se staly flétnové hodiny (Flötenuhren), v angličtině zvané též hodiny varhanní (organ clock). Jedná se o hodiny hudební, které místo prostého odbítí celé hodiny přehrají „naprogramovanou“ skladbu pomocí miniaturních vestavěných varhan ve flétnovém rejstříku. Varhanní píšťaly jsou podobné jako u skutečných varhan vyrobené buď z cínového plechu, nebo jsou dřevěné. Diatonické varhany (laděné v durové nebo mollové stupnici) mají 17 nebo 19 píšťal, chromatické (zahrnující i půltóny) pak 26 píšťal. Flétnové hodiny fungují obdobně jako flašinet, kdy je notový záznam převeden na válec pomocí skob ve tvaru písmene „U“. Skoby jsou umístěny kolmo na osu válce, jejich délka odpovídá požadované délce tónu, podélné umístění na válci pak jeho výšce. Válce jsou vyráběny ručně, každá „skoba“ je ručně zasazena a její délka a tvar jsou upraveny podle skutečné délky přehrávaného tónu. K zajištění bezchybného chodu a libého zvuku musí být vše perfektně odladěno, obrazně i skutečně.

V celou hodinu nejdříve hodiny běžným způsobem odbijí příslušný časový údaj pomocí gongů a následně se spustí otáčení válce a do pohybu se dají i vzduchové měchy. Skoby pak při otáčení nadzvedávají ovládací páky, ty otevírají vzduchové ventily, které pouští vzduch tlačem měchy do jednotlivých píšťal. Na konci skoby musí páka bezchybně zapadnout zpět do základní polohy a ventil uzavřít. Otevíráním a uzavíráním přívodu vzduchu k píšťalám se přehraje příslušná melodie.

Na válcích jsou k dispozici hudební díla od Mozarta přes Beethovena až po Haydna, a to často originální díla psaná původně právě pro flétnové hodiny. Největší slávu zažily flétnové hodiny koncem 18. století ve Vídni a tehdy se vytvořil klasický repertoár, ve kterém jsou zastoupeni i největší skladatelé toho období. Joseph Haydn například zkomponoval celých 30 kusů pro hrací automat (Stücke Für das Laufwerk).

Když v osmdesátých letech vyrobil Naeschke svoje první flétnové hodiny, bylo to poprvé po 150 letech, co někdo něco podobného dokázal, a oživil tak již téměř zapomenuté umění. Naeschke přitom zásadně nevyřáběl a nevyřábí repliky starých flétnových hodin, ale vždy jen originální kusy vlastní konstrukce. Jeho flétnové hodiny jsou exkluzivní po všech stránkách, tedy nejen po stránce mechanické (hodinářské), ale perfektní je i varhanní ského hlediska i hudební část. Dnes je firma jediným výrobcem nových flétnových hodin na světě.

Vedle stavby flétnových hodin se rodinná firma zabývala a dodnes zabývá i návrhem a stavbou dalších typů hodin, nástěnných regulátorů, velkých podlahových hodin i menších stolních a krbových hodin.

Matthias Naeschke odešel nedávno do zaslouženého důchodu a vedení firmy převzal jeho syn. Sebastian Naeschke (nar. 1971) jde ve šlépějích svého otce a je tak již druhou generací této německé hodinářské rodiny. Vystudoval na Feintechnikschule ve Villingen-Schwenningen. Obdobně jako jeho otec nejdříve odešel na zkušební do země hodinám a hodinkám zaslíbené – do Švýcarska. Věnoval se zde malým náramkovým hodinkám. Pracoval několik let pro IWC v Schaffhausenu, zejména jako specialista na chronografy, a později tuto zkušenost bohatě využil i u firmy Sinn. V roce 1999 se vrátil domů a plně se zapojil do práce po boku svého otce. Zabýval se hlavně návrhem a konstrukcí hodin a v posledních letech i vedením celé firmy. Sám se stal členem AHCI v roce 2006.

Regulátory
V dnešní nabídce firmy najdeme regulátory, tj. přesné nástěnné kyvadlové hodiny poháněné závažím, vycházející ze stylu vídeňských regulátorů 19. století. Jejich typickým znakem je sekundový kyv, tedy použití metrového kyvadla. Zastoupeny jsou jak hodiny ve velice tradičním stylu, s typickým vídeňským klasicistním „lucernovým“ tvarem skříně, tak hodiny pojaté moderněji, ve skeletonovém stylu, s otevřeným průhledem číselníkem a tenkými můstky namísto masivních základů, které dají vyniknout nádhře materiálu a dokonalému zpracování povrchových úprav. Stroje jsou

Stolní flétnové hodiny se sedmnácti tóny jsou schopny na jedno natažení přehrát zvolenou melodii celkem patnáctkrát

Čtrnáctidenní stolní hodiny NT 9 se skříní z třeshňového dřeva a gilošovaným číselníkem

Sebastian Naeschke, zástupce druhé generace hodinářské rodiny a současný ředitel firmy

Rodinný dům „Haus Rose“ v městečku Haigerloch, kde firma sídlí

Malé stolní hodiny NT 5 „La mignonne“ se švýcarským kotvovým krokem o frekvenci 14 400 kyvů za hodinu, 14 kameny a délkou chodu 14 dní

Stolní sloupkové hodiny NT 6 „La gracieuse“ s půlsekundovým kompenzovaným kyvadlem, 9 kameny a délkou chodu 14 dní

Podlahové hodiny NL 126 GG s kyvem o délce 1,25 sekundy jdou na jedno natažení celý rok

Na protější straně: Detail nástěnného regulátoru NR110 s kalendářem a skeletovým strojem (nahore), detail sloupkových stolních hodin NT10 se závitkovým kompenzátorem (dole)

mosazné, ale s perfektní povrchovou úpravou, většinou následně zlacené nebo rhodiované, přičemž při zlacení jsou používány jak žluté, tak růžové odstíny zlata. Hodiny mají rubínová ložiska a palety. V nabídce je v současné době regulátor se 17denním a osmiměsíčním chodem. Kyvadla jsou kompenzovaná. Naeschke navíc navrhl a používá vlastní variantu nevratného kotvového kroku s rubínovými paletami zvláštního diskového tvaru. Číselníky jsou ručně ryté ze sterlingového stříbra.

Stolní hodiny

Nejširší nabídka je ve stolních hodinách, v současnosti zahrnuje 12 různých typů, se započtením všech jejich variant je jich pak 17. Některé modely vycházejí ze stylu zdobných francouzských empírových hodin, jiné připomínají německé „Buffet-Uhren“, jsou zde i skeletové hodiny se skleněným poklopem. V některých modelech nechybí ani věčný kalendář či ukazatele rezervy chodu. Většina typů používá jako oscilátor krátké kyvadlo, najdeme zde však i model s platformovým švýcarským krokem a se setrvačkou. Stolní hodiny jsou poháněné perem, v hodinách se setrvačkou je pohon vybaven závitkovým kompenzátorem (fusee), nejdelší délka chodu dosahuje jednoho roku.

Podlahové hodiny

Podlahové hodiny jsou větší variantou regulátorů, tedy kyvadlových hodin poháněných závažím. Díky jejich velikosti je však možné použít ještě delší kyvadla, a tak v nabídce najdeme vedle klasických sekundérů s metrovým kyvadlem i hodiny s kyvem trvajícím 1,25 sekundy, což odpovídá délce 1,77 m. I všechny podlahové hodiny používají vlastní Naeschkeho krok s rubínovými paletami. U modelu s největší délkou chodu tato dosahuje úctyhodných čtyř let!

Dokonalost

Úrovní dokončení přesahují hodinářskou produkci ostatních značek, preciznost a detail odpovídá nejméně práci na náramkových hodinkách spíše než na hodinách podstatně větších, kde by se mohlo zdát, že tak drobný detail není vyžadován. I hodinové skříně jsou dokonale truhlářsky zpracovány a používána jsou jen nejvyšší kvalita dřeva. Perfektní je na hodinách zkrátka úplně všechno. Vskak také Naeschkeovi nemají menší ambice než vyrábět nejlepší hodiny na světě.

U nás bohužel zatím hodiny Matthias Naeschke v nabídce nikdo nemá. Naživo si je můžete prohlédnout a případně rovnou zakoupit nejbližší v butiku Tempus Arte v Drážďanech, Archides Uhren v Salzburgu nebo v obchodech značky Wempe na dalších místech Německa. ●

